

سینمای ایران در فراق یک ستاره بازیگری

اعجوبه‌ای که تکرار نمی‌شود

عبدی بازیگر بی‌نظیری بود. کمتر بازیگری در سینمای ایران توانمندی او را در ارائه نقش‌های متنوع و آن هم در بهترین شکل داشت. این توانایی ذاتی موجب شد که فارغ از برخی تجربیات که نهایتاً به فیلم خوبی منجر نشد - گرچه بازی او در همان فیلم‌ها هم فارغ از ارزش گذاری کلیت فیلم قابل دفاع است - با کارگردانان بزرگی کار کند و در فیلم‌های ارزشمندی حضور یابد. بازی در ژانرهای مختلف، یگانگی‌اش با شخصیت، تسلط غیبه برانگیز او بر بیان و لهجه‌های مختلف، باور پذیری و با تمام وجود در خدمت شخصیت و اثر بودن او در بازیگری از ویژگی‌های این بازیگر ارزشمند بود. حالا او رفت تا سینمای ایران گوهری درخشان را از کف بدهد. کاش در سینمای این سال‌های اخیر، آثار درخشان‌تری چون دهه‌های گذشته با حضور او ساخته می‌شد.

❑ **اکبر نبوی** منتقد سینما، متنی را برای زنده یاد عبدی با نام «جادوگر مقدس!» نوشت: سال ۱۳۷۷ در یادداشتی در ویژه نامه بازیگری مجله فیلم/ویدئو، بازیگر آثار نمایشی و درام را «جادوگر مقدس» نامیدم. و در همان یادداشت نوشتم که این جادوگر، برای «نقش» و شخصیت آن، هم در موقعیت مادرانگی قرار دارد و هم در موقعیت ماما. چرا؟ چون باید جنبش نقش را در رجم جان و اندیشه خود خوب پیرورد. از بسیاری موارد باید پرهیز کند و مراقب باشد تا به جنبشی که در جان او در حال رشد و تکوین است، آسیب وارد نشود. پس از آن که نوبت به اجرای نقش (وضع حمل) می‌رسد، باید هم‌چون مامایی کاربلد، جنبش پرورده شده را به دنیا بیاورد. مرحوم اکبر عبدی، را بی‌گمان باید یکی از آن بازیگرانی دانست که علاوه بر برخورداری از غریزه شگفت و تحسین‌انگیز بازیگری، برای نقش‌هایی که بازی می‌کرد و شخصیت‌هایی که بر صحنه تئاتر، پرده سینما و صفحه تلویزیون نمایان می‌ساخت، جادوی «مادرانگی» و «مامایی» را به بهترین شکل و با وسواسی شگفت، فرا روی بیننده‌گان به تماشا می‌گذاشت. شاهد مثال، فقط بازی‌ها و نقش آفرینی‌های متنوع و متکثر اوست. او در عرصه بازیگری چنان بود که برای سخن گفتن از ارزش هنرش فقط می‌توانستی از کارنامه خودش شاهد مثال بیاوری و بگویی: اکبر عبدی، اکبر عبدی‌ست.

❑ **شقایق دهقان** هم در یادداشتی برای زنده‌یاد اکبر عبدی نوشت: خوشا به سعادت آن‌هایی که عمری خندیدند و خنداندند. خوشا به سعادت آن‌هایی که برای رهایی از رنج‌های جانکاه دنیوی دستاویزی دلپذیر ساختند و آن را با دیگران قسمت کردند، خوشا به سعادت آن‌هایی که لحظاتی خوش و شیرین به دیگران هدیه دادند! خوشا به سعادت شما آقای عبدی عزیز و نازنینم، خوشا...

❑ **نعمیه نظام‌دوست** با انتشار ویدئویی از عکس‌های زنده‌یاد اکبر عبدی برایش نوشت: عمو اکبر جانم، باور رفتنت برای ما که سال‌ها با هنرت، با خنده‌ها و با آن قلب بزرگت زندگی کردیم، خیلی سخته... تو فقط یک بازیگر بزرگ نبودی؛ تو بخشی از خاطرات چند نسل از مردم این سرزمین بودی. رفتن آدم‌هایی مثل تو، فقط یک داغ برای خانواده نیست... داغی برای دل همه ماست. عمو اکبر عزیزم، ممنون برای تمام لحظه‌هایی که با هنرت به ما هدیه دادی. جایت همیشه در سینمای ایران و در قلب مردم این سرزمین خالی خواهد ماند. روح شاد مرد بزرگ. یادت تا همیشه با ماست. دیروز با مصی جان، همسر مهربانتون حرف زدم گفتند عمو اکبر حوصله نداره و خسته است ولی وقتی گفتم نعیمه می‌خواد بیاد دیدنت خوشحال شدند و خندیدن و شاد شدند گفتم مصی یکشنبه پیام گفتند باشه ولی فکر نمی‌کردم امروز دیگه کنارمون نباشید عمو اکبر جانم، مصی جان عجب مصیبت بزرگی عجب داغ بدی بود خدا بهتون صبر بده عزیزم. دلم براتون تنگ میشه بهترین...

❑ **امیر کر بلائی‌زاده** با انتشار پستی از زنده‌یاد اکبر عبدی نوشت: بازیگر آرتیست کسی است که در تمام طول عمر خود در سنین مختلف و در نقش‌های متفاوت نقش آفرینی داشته و توانسته شخصیت و کاراکترهایی را خلق کند که در ذهن مخاطب ماندگار شده. اکبر عبدی توانست در طول سال‌های عمرش با نقش آفرینی در آثار متنوع و پذیرش چالش نقش‌های مختلف جایگاهی را رقم بزند که شاید کمتر کسی به آن رسیده یا خواهد رسید. عمو اکبر عبدی من به شخصه از شما بسیار آموختم و در هر بار صحبت با شما کلی درس گرفتم، روح قرین آرامش چه حیف که انقدر زود از بین ما رفتی، اما قطعاً نامی جاودان برای خودت برجا گذاشتی. روح شاد.

❑ **پرویز پرستویی** با بازنشر ویدئویی و نوشتاری با این تیتیر که «خنده از قاب سینما رفت»، نوشت: اکبر عبدی عزیز درگذشت. خداحافظ آقای خنده تسلیت به خانواده‌اش و سینما.

❑ **رضا کیانیان** هم در صفحه شخصی خود نوشت: اکبر عبدی را همه دوست داشتیم و دوست داریم، رفت، مثل خیلی خیلی دیگران که دوستشان داشتیم و رفتند... مثل خیلی چیزهای دیگر... که رفتند... رفتند. ❑ **محمدرضا شریفی‌نیا** در ویدئویی که به‌تازگی منتشر شده، با اشاره به بحث همیشگی درباره ذاتی یا اکتسابی بودن هنر بازیگری، اکبر عبدی را نمونه‌ای استثنایی در این عرصه دانست و اظهار کرد: «اکبر عبدی تمام مناسبات رایج بازیگری را به هم ریخته است؛ نه تحصیلات دانشگاهی در این حوزه دارد، نه مسیرهای مرسوم آموزشی را طی کرده و نه خود را درگیر مباحث تئوریک بازیگری کرده، اما به جایگاهی رسیده که کمتر کسی توان رقابت با او را دارد.» وی با بیان اینکه عبدی بسیاری از منتقدان را شگفت‌زده کرده است، افزود: «وقتی وارد دنیای بازیگری و شیوه کار او می‌شوید، واقعاً متحیر می‌مانید. او می‌تواند ده‌ها لهجه ایرانی را حتی بهتر از کسانی که به آن لهجه‌ها سخن می‌گویند اجرا کند.» شریفی‌نیا ادامه داد: «اکبر عبدی از نقش یک کودک دوساله تا مردی ۱۱۰ ساله را بازی کرده و از دختر بچه‌ای در قنداق تا پیرزنی ۱۱۰ ساله را با قدرت به تصویر کشیده است. او یک پدیده در جامعه بازیگری ایران است و اساساً با هیچ بازیگری قابل مقایسه نیست.» این بازیگر و تهیه‌کننده با تأکید بر ویژگی‌های منحصر به فرد عبدی گفت: «نمی‌دانیم این استعداد از کجا آمده است؛ اما معتقدم شاید در هر ۵۰۰ سال، تنها یک نفر مانند اکبر عبدی متولد شود.» وی که سابقه همکاری‌های متعدد با اکبر عبدی را در کارنامه دارد، در پایان خاطرنشان کرد: «من بیش از هر کسی با او در سینما کار کرده‌ام و ویژگی‌هایش را به‌خوبی می‌شناسم. کافی است تنها دو خط درباره یک شخصیت برایش توضیح دهید؛ او آن را به شکلی کامل بسط می‌دهد و با تسلطی مثال‌زدنی، کاراکتر را می‌شناسد و اجرا می‌کند. این میزان از اشراف بر نقش، از ویژگی‌های برجسته اوست.»

❑ **حامد بهداد** نیز نوشت: اکبر عبدی از نوابغ بازیگری سینما و نمایش است و نامش ابدیست و در کنار اساطیر تاریخ سینمای ایران قرار می‌گیرد. هرچه در وصف هنری‌اش بگویم کم است. نام و یادش ابدی و گرمی خواهد بود. تسلیت به سینمای ایران.

❑ **سجاد افشاریان** هم با انتشار عکس‌های از اکبر عبدی نوشت: باورش خیلی خیلی سخته آقای عبدی نازنین و عزیزرز. مسیرتون غرق نور و آرامش آرتیست بی تکرار و باشکوه و بزرگ.

❑ **علیرضا خمسه** در یادداشتی برای اکبر عبدی نوشت: هرگز نمیرد آنکه دلش زنده شد به عشق؛ اکبر عبدی بازیگری برای تمام فصول. شنیدن خبر درگذشت هنرمند ارزشمند کشورمان، آنچنان ناباورانه بود که جمعیتی به وسعت یک سرزمین را در بهتی عظیم فرو برد. او تنها یک ستاره نبود. وی با ایفای نقش‌های ماندگار و با حضور تأثیرگذارش بر پرده نقره‌ای سینما به چهره‌ای صمیمی و دوست‌داشتنی و خاطره‌ساز مبدل گشت. دایره حضور هنری او به وسعت جهان کم‌دی تا دنیای تراژدی گسترده بود و برآستی که براننده نام کم‌دین بود. بازی‌هایش همواره به دور از فرم‌های خودنماییانه و سرشار از قریحه‌ای ذاتی و خودجوش بود. با رفتن این هنرمند مردمی، چراغی در دل و جان ما خاموش شد. جایت در دلمان تا ابد خالی است.

❑ **ایرج طهماسب** نیز با انتشار استوری در صفحه شخصی خود در اینستاگرام، به درگذشت زنده‌یاد اکبر عبدی واکنش نشان داد و نوشت: جایگاهت در هنر، بزرگ و اعلا خواهد ماند.

❑ **جمشید هاشم‌پور** نیز با انتشار پیامی احساسی، درگذشت زنده‌یاد اکبر عبدی را تسلیت گفت و از فقدان این بازیگر پیشکسوت به عنوان از دست دادن رفیقی صمیمی یاد کرد.

او در پیام خود نوشت: رفیق شفیقم، در حرفه بازیگری بی‌رفیق شدم. داشتنت لحظاتی برای سینمای ایران بود. در این روزهای سخت و دردناک، در کنار تو لحظاتی غم‌ها و غصه‌ها را فراموش می‌کردیم، اما صد حیف که دیگر در کنارمان نیستی. جای دیگر می‌بینمت عزیز مهربان.

❑ **سید جواد هاشمی** درباره زنده‌یاد اکبر عبدی گفت: به اعتقاد من، در تمام تاریخ بازیگری ایران شاید بتوان از ۱۰ آکتور به معنای واقعی نام برد؛ بازیگرانی که ذاتاً برای این حرفه به دنیا آمده‌اند و اکبر عبدی بدون تردید یکی از آن‌ها بود. همکاری ما در نمایش «پنجره فولاد» و به عشق امام رضا(ع) شکل گرفت و همان دوران، آغاز یکی از بهترین فصل‌های رفاقت من با اکبر بود. بدون شک از این پس، سینما، تلویزیون و فضای فرهنگی و هنری ایران جای خالی او را احساس خواهد کرد. اکبر عبدی یک اعجوبه بود و نبودنش زخمی عمیق بر چهره سینمای ایران باقی می‌گذارد؛ جای خالی‌ای که به‌سادگی پر نخواهد شد. هیچ‌کس بازی او در فیلم «مادر» علی حاتمی را فراموش نخواهد کرد؛ همان‌طور که درخشش او در «هنرپیشه»، «آدم‌برفی» و بسیاری از آثار دیگر، برای همیشه در ذهن مردم و تاریخ سینمای ایران باقی خواهد ماند. اکبر مردی بامزه، عمیق، باتجربه و بسیار توانا بود؛ هنرمندی که نام و آثارش برای همیشه زنده خواهد ماند.

❑ **مهران غفوریان** در پستی برای اکبر عبدی نوشت: اکبر جانم، خدا نگهدارت، اکبر جونم چه طوری باور کنم که دیگر نیستی؟ دلگیرترین جمعه عمرم امروز شد اکبر جونم، اکبر جونم، عمو اکبرم، من با کی درد دل کنم تا منو آرام کند اکبر؟ خدایا اکبرمون آمد پیش خودت که آفریننده بزرگترین و با استعدادترین و مهربون‌ترین بازیگر ایران بودی؛ اکبر عبدی بزرگ رفتی پیش آفرینده خودت، خدا نگهدارت عمو اکبر قشنگم. ❑ **کوروش سلیمانی** در یادداشتی برای زنده‌یاد اکبر عبدی نوشت: اکبر

هیچ یک از ما ایرانی‌ها پاک نمی‌شود. گویی او یکی از اعضای خانواده مان بود که با خنده هایش شاد شدیم و با گریه هایش غمگین. هنرمندی که با استعداد شگفت‌انگیز، صداقت در بازی و قدرت کم‌نظیر در جان بخشیدن به شخصیت‌ها، لبخند، اشک و تأمل را سال‌ها به مردم این سرزمین هدیه کرد. نقش آفرینی‌های او در فیلم «باشکوه مادر» فراموش ناشدنی است و «اجاره نشین‌ها» همچنان با هنرمندی او در ذهن همه ما ماندگار است.

از بخت باری ما بود که سال گذشته موزه سینمای ایران میزبان استاد اکبر عبدی در آیین بزرگداشت استاد بیژن محتشم بود. هرگز بوسه او بر پیشانی و دستان استاد محتشم را از یاد نمی‌برم؛ صحنه‌ای که بیش از هر سخنی، منش و شخصیت او را روایت می‌کرد. استاد عبدی همواره برای پیشکسوتان و بزرگان هنر حرمت ویژه‌ای قائل بود و جایگاه استاد و شاگردی را نه در کلام، که در رفتار و منش خود پاس می‌داشت. همین فروتنی و احترام، از او هنرمندی بزرگ‌تر از شهرتش ساخته بود.

فقدان چنین هنرمندی، تنها از دست دادن یک بازیگر نیست؛ بلکه وداع با بخشی از خاطرات خوب مان است.

اینجانب، این ضایعه بزرگ را به خانواده محترم آن مرحوم، جامعه هنری کشور و همه دوستداران ایشان تسلیت عرض می‌کنم و از درگاه خداوند متعال برای آن عزیز سفرکرده، رحمت و آرامش ابدی، و برای بازماندگان، صبر و شکیبایی مسئلت دارم.

یاد و نام استاد اکبر عبدی، همواره در تاریخ هنر ایران زنده و ماندگار خواهد ماند. روحش شاد و یادش گرمی

پیام تسلیت رئیس سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران

محمدباقر اعلمی رئیس سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران درگذشت اکبر عبدی را اینگونه تسلیت گفت:

انا لله وانا الیه راجعون

امروز، فرهنگ و هنر ایران، یکی از چهره‌های مردمی خود را از دست داد. هنرمندی که نام خود را در حافظه جمعی و تاریخ هنرهای نمایشی این سرزمین، جاودانه ساخت.

«اکبر عبدی» تنها یک بازیگر برجسته نبود؛ او روایتگر صمیمیت لطیف و کم‌دی شریف در قاب سینما، تلویزیون و تئاتر بود. هنرمندی که در گستره‌ای از نقش‌های کم‌دی تا شخصیت‌های پیچیده و دراماتیک با همه اقشار جامعه ارتباطی صادقانه برقرار کرد.

نقش آفرینی‌های درخشان و ماندگار او در مجموعه‌های خاطره‌ساز طنز تلویزیونی، در کنار حضور برجسته و اثرگذارش در شاهکارهای نمایشی سیما همچون مجموعه باشکوه «امام علی (ع)» و سریال حماسی و ملی «در چشم باد» و دیگر آثار برجسته کارنامه او، گواهی روشن بر استادی، وسعت توانمندی و پیشینه پرثمر این هنرمند فقید است.

اینجانب، از سوی خانواده بزرگ سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران، درگذشت این هنرمند ارجمند را به خانواده محترم ایشان، جامعه فرهنگ و هنر و ملت شریف ایران تسلیت عرض می‌کنم و از درگاه خداوند متعال برای آن عزیز سفرکرده، رحمت و رضوان الهی و برای بازماندگان، صبر و شکیبایی مسئلت دارم.

روحش قرین رحمت الهی و یادش در حافظه فرهنگ ایران ماندگار باد.